

A Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.126/2005/8.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Budapest Film Kulturális és Szolgáltató Kft. (Budapest) I.r., a InterCom Nemzetközi Kulturális Szolgáltató Rt. (Budapest) II.r., a Palace Cinemas Magyarország Szórakoztató Kft. (Budapest) III.r. és UCICE Magyarország Szórakoztató Kft. (Budapest) IV.r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2005. évi február hó 28. napján kelt 7.K.30.083/2004/43. számú ítélete ellen az I.r. felperes által 46. sorszám alatt, a II.r. felperes által 47. sorszám alatt és a III-IV.r. felperesek által 45. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2006. évi április hó 26. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a III.r. és IV.r. felperes külön - külön köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 15.000 (azaz tizenötezer) - 15.000 (azaz tizenötezer) forint kereseti illetéknek az állam javára - külön felhívásra történő -, valamint a 300.000 (azaz háromszázezer) 300.000 (azaz háromszázezer) forint elsőfokú alperesi perköltségnek a megfizetésére.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek külön külön 150.000 (azaz egyszázötvenezer) - 150.000 (azaz egyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékhivatal külön felhívására külön-külön 24.000 (azaz huszonnégyezer) - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította: Az irányadó tényállás szerint Budapesten 2002. évben 11 multiplex (legalább hat termes) mozi működött. Az I.r. felperes a Corvin mozit, továbbá a Mammut üzletházban, a II.r. felperes az Eurocenter Üzletházban, a Lurdy-Házban, a Duna Plazában, és a Pólus Centerben, a III.r. felperes (akinek ugyanaz a tulajdonosa, mint IV.r. felperesnek) a Campona és a Westend Üzletházakban, a IV.r. felperes

a MOM Parkban, az IT Cinema Kft. a Csepel Plazában és az Új udvarban lévő mozikomplexumokat (további meghatározásuk működési helyszínük szerint) üzemeltette. Az I.r. és II.r. felperes egyben filmforgalmazó is, piacvezető mozinak a III.r. felperes által üzemeltetett Westend minősült.

A gyártók által előállított filmek mozikhoz történő eljuttatását a forgalmazók végzik, amely cégek az adott film vetítése során eladott jegyeiből származó bevétel meghatározott %-ában részesülnek. Valamely film premiervetítésének időpontját megelőzően kb. két hónapig tart az az időszak, amely alatt a filmforgalmazók és az üzemeltetők szerződéses kapcsolata alapján a részletes műsortervet, a kölcsöndíjakat és a kedvezményeket a felek kialakítják. A filmek premier vetítésének napja az adott hét csütörtöki napja, amelyet megelőző hétfői napon tarják a forgalmazók és az üzemeltetők a végső egyeztető, úgynevezett prolongációs értekezletet. A fővárosi multiplex piacon a forgalmazók, üzemeltetők sikerfilmjeikkel májusban, továbbá az őszi hónapokban (október, november) jelentkeztek. Sikerfilmnek volt várható 2002. év tavaszán a Star Wars. (Klónok dámadása), továbbá a Skorpiókirály című film. Az év elején a mozik közel azonos; 1:000 Ft alatti jegyárat alkalmaztak, jegyáremelésre kb. egy éve nem került sor. Jegyáremelést a piacvezető multiplex (a perbeli időt megelőzően a Westend) által alkalmazott áremelést követően hajtottak végre az üzemeltetők, piackövető módon. A Csepel Pláza kihasználtsága elmaradt a felperesi multiplexekétől. A multiplex üzemeltetők az előző évtől készültek a Star Wars bemutatójához kapcsolt jegyáremelésre, mert úgy ítélték meg, azt annak kapcsán a nézők elfogadják. A Star Wars amerikai gyártója nem ajánlotta a filmhez kapcsolódó nemzeti bemutatókhoz kapcsolt jegyáremelést. A Star Wars hazai forgalmazója (maga is multiplex üzemeltető) ennek az ajánlatnak a továbbítása mellett határozott meg három hetes jegyelővételi lehetőséget a Star Wars bemutatójához. A Skorpiókirály hazai forgalmazója a vizsgálat alá vontak körén kívüli vállalkozás volt. A Skorpiókirályhoz jegyáremelési kikötés, jegyelővételi időszak nem társult.

A felperesek a Skorpiókirály című filmet 2002. április 25. napján kezdték vetíteni, és miután a Star Wars című film hazai forgalmazója, a II.r. felperes e film várható kiemelkedő sikerére tekintettel háromhetes jegyelővételi lehetőséget biztosított, ugyanakkor kezdték meg a 2002. május 16. napjára kitűzött Star Wars című film jegyeinek elővételi árusítását is. A felperesek 2002. április 25-én áremelést hajtottak végre, I.r. felperes a Mammut, II.r. felperes a Lurdy-Ház és a Duna Plaza, III.r. felperes a Campona és a Westend, IV.r. felperes a MOM Park moziban emelte 100 Ft mértékkel a jegyárait, minden vetítési időszakban és időpontban, a legmagasabb jegyár 1.090 Ft volt. A multiplex mozik piacán kb. 95%-os piaci részesedéssel

bíró felperesek jegyár emelése piaci részesedésük 72%-os nagyságrendjére terjedt ki .
nézőszám alapján.

A jegyáremelést megelőzően a II.r. felperes forgalmazási igazgatója (Kálmán András) telefonbeszélgetést folytatott az I.r. felperes igazgatójával (Port Ferenc) a jegyáremelésről, ártervezetén az „egyeztetést igényel a versenytársakkal”, és „Porital ápr. 25-től” feljegyzés található.

Az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított a felperesekkel szemben annak vizsgálatára, hogy az általuk üzemeltetett mozikban 2002. április 25-én bevezetett mozijegy áremelés a Tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartás tilalmát szabályozó 11.§-ába ütközően versenyjog ellenes volt-e.

Az alperes a lefolytatott vizsgálat eredményekén a 2003. november 17. napján kelt Vj-70/2002/52. számú határozatában megállapította, hogy a felperesek a Mammut, az Eurocenter, a Lurdy-Ház, a Duna Plaza, a Campona, a Westend, a MOM Park bevásárlóközpontokban üzemeltetett mozikat érintő 2002. április 25-i áremelésüket összehangoltan valósították meg. Az alperes az I.r. felperest 37.000.000 Ft, a II.r. felperest 83.000.000 Ft, a III.r.-IV.r. felperest egyetemlegesen 83.000.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

Az alperes határozata tényállásának I. részében értékelte a moziipiaci változásokat 1990-től, a multiplexek kialakulását, hálózatba tömörülését és kapacitását, a jegyárak alakulását, a filmforgalmazás-mozi üzemeltetés-filmlekkötés kialakult gyakorlatát, bemutatta az eljárás alá vont vállalkozásokat, a 2002. április 25-ei piaci magatartást és annak közvetlen előzményét.

Határozata II. és III. részében ismertette a vizsgálati jelentés egyes megállapításait és az eljárás alá vont vállalkozások védekezését, a IV. részben az ügyre alkalmazandó hatályos jogszabályokat, idézve a Tpv-t-nek az érintett piacot meghatározó 14. §-ának /1/-/2/ bekezdéseit, a versenykorlátozó megállapodás és az összehangolt magatartás tilalmáról rendező 11.§-ának /1/ bekezdését, /2/ bekezdés a) pontját, az egymástól nem független vállalkozásokat szabályozó 15.§-ának /1/ bekezdését, 23.§-ának /2/ és /3/ bekezdését, a csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó 13.§-ának /1/ és /2/ bekezdését, továbbá a jogsértés esetén alkalmazható szankciókra vonatkozó 78.§-ának /1/ és /2/ bekezdését.

Az alperes döntése indokolásában (V. rész) a budapesti mozielőadások értékesítésének piacán belül, a fővárosi multiplex mozikban szolgáltatott filmelőadások értékesítését tekintette árupiacnak azzal, hogy az érintett piac meghatározásából nem következik, miszerint a felperesek jogsértő magatartása mindegyik multiplexben érvényesült, mert voltak olyan

multiplex mozik, amelyekben a jogsértően megvalósított áremelés nem volt megállapítható, így a Corvin Moziban, a Pólus Moziban, a Csepel Plazában és az Új Udvarban. Az alperes szerint a multiplex mozik egymás helyettesítői, ugyanakkor nem helyettesítő a videó és egyéb értékesítés (DVD, Internet), amely külön piacot alkot.

Kifejtette, hogy az eljárásbeli oligopolisztikus piac jellemzője a kevés piaci szereplő, nagyok a piacra lépési akadályok (a tőkeigényes és bizonytalanul megtérülő beruházások, magas állandó és változó költség, kihasználatlan kapacitás miatt), a piac nagymértékben átlátható (a szereplők piaci stratégiája ismert, ami segíti az azonos, párhuzamos cselekvést), az előadás értékesítés homogén, a vevői erő hiányzik (a kereslet évről-évre kismértékben nő), a kereslet árrugalmassága kicsi, a piaci szereplők szövetségei a kölcsönös kapcsolatfelvétel lehetőségét kedvezővé teszik.

Álláspontja szerint alapvető az a versenyjogi elvárás, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A versenytársak között az együttműködés önmagában megengedett, de ennek gyakorlása rendeltetésellenessé válik, ha általa megállapítható a versennyel szükségképpen együtt járó kockázat részbeni, vagy teljes kiiktatása. Miután tiltott az ár közvetlen vagy közvetett meghatározása; a fogyasztók döntésében nagy szerepet játszó ár elmozdulási folyamatát hátráltatja az árakban való megállapodás. Az az összehangolt piaci magatartás, amely az árak megemelésére irányul, egyértelműen versenykorlátozó célú, illetve ilyen hatással is jár. Összehangolt magatartásnak minősül, ha két vagy több vállalkozás egymással tudatosan együttműködik annak érdekében, vagy azzal a hatással, hogy a verseny kényszerítő nyomásától szabaduljon, illetve azt enyhítse. Az összehangolt magatartást megvalósítók e magatartásukkal kizárják, vagy legalább is jelentősen csökkentik a versenyfolyamatban rejlő bizonytalansági tényezőket.

Az alperes az általa feltárt közvetett és közvetlen bizonyítékok együttes értékelésével azt állapította meg, hogy a felperesek a 2002. április 25-ei áremelésüket tiltott összehangolt magatartással valósították meg, mert az áremelés lényeges elemeinek (tárgy, mérték, időpont) azonosságát, illetve nagyfokú harmóniáját mutató árjelenség nem kizárólag az érintett piac törvényszerűségeiből adódó következmény, azaz kifogásolhatatlan magatartás volt.

Közvetett bizonyítékként értékelte, hogy a kifogásolt magatartás nagyon sok, harminckét áradatot érintett a 100 Ft-os emeléssel, ráadásul napi, napszaki, (kedvezmény) ár azonossággal, amely tény önmagában megkérdőjelezte a szükségszerű párhuzamos magatartást. Közvetett bizonyíték volt továbbá, hogy miközben a vállalkozások

költségszerkezete hasonló, költségük eltérő, illetve, hogy míg korábban a felperesek árkövető magatartást folytattak, 2002. április 25-én egyszerre emeltek árak az IT Cinema Kft. versenytárs kivételével.

Az alperes kifejtette, hogy őt, mint hatóságot terhelte annak bizonyítása, miszerint a nagyszámú azonos, illetve hasonló ár egyidőben való piaci megjelenése nem tulajdonítható másnak, mint a felperesek jogellenes összehangolt magatartásának. A felpereseket terhelte azonban annak igazolása, hogy a 2002. április 25-ei piaci árjelenség olyan külső körülmény eredménye, amely kizárólagosan okozhatta az azonosságot és a hasonlóságot. A külső körülményeket az alperes álláspontja szerint egyértelműen cáfolta az, hogy az IT Cinema Kft. nem élt az áremelés lehetőségével, továbbá, hogy az I.r. és II.r. felperes beismerten kettő ízben is telefonbeszélgetést folytatott képviselője útján az áremelésről. A telefonbeszélgetésekhez kapcsolódó írásbeli bizonyítékokból következtethető a beszélgetések tartalma is, mivel az egyeztetés szükségességét egy konkrét ártervezeten megjelölték, és ez megszabta a beszélgetés témáját és irányát is. Nyilvánvaló továbbá, hogy ha az I.r. és II.r. felperesnek áremelésük végrehajtásához szüksége volt az egymásközi információcserére, akkor ugyanez elmondható a III.r. és IV.r. felperesekre is.

Az alperes a bírság kiszabásánál abból indult ki, hogy a 2002. évi budapesti multiplex üzemeltetésből számított nettó árbevételből mekkora összeg keletkezett a (kifejezett) jegyár bevételből azokban a mozikban, amelyekben a felperesek a versenyjogellenesnek minősített áremelést megvalósították. Súlyosbító körülményként értékelte, hogy a felperesek felrőható magatartásukkal a Tptv. által kiemelten védett árversenyt szüntették meg, enyhítő körülményként pedig vele együttműködő magatartást figyelembe venni nem tudott. A bírság kiszabásánál értékelte, hogy az érintett szolgáltatás nem alapvető fogyasztói szükségletet elégít ki, az ügyfelek a jogsértést nem tudták ellensúlyozni, egyikükről sem volt megállapítható, hogy az összehangolt magatartásban szervező vagy kiszolgáltató szerepet töltött-e be.

A vizsgálati kifogásokra kifejtette, hogy a III.r. és IV.r. felperes első kifogásait elkészttségük okán nem értékelte, azt figyelmen kívül hagyta. A 2003. október 2-ai tárgyaláson eljárás technikai okokból az ügyfeleket egyenként, szükség szerint egymás távollétében hallgatta meg, de a III.r. és IV.r. távollétében tanúmeghallgatást nem fogadosított. Nem volt jogsértő az ügyfelek szükség szerinti, egymás távollétében történő tárgyalási megnyilatkozata sem, miután az Államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a

továbbiakban: Áe.) csak tanúmeghallgatás esetén írja elő az ügyfelek előzetes értesítését, s nem tiltott az ügyfelek egymás távollétében történő megnyilatkoztatása.

A felperesek keresetükben a határozat hatályon kívül helyezését, illetve annak megállapításával, hogy jogsértést nem követtek el, a határozat megváltoztatását és a bírság mellőzését, továbbá a határozat megváltoztatásával a bírság törlését, illetve mérsékelését kérték. Egyező álláspontjuk az volt, hogy jogsértést nem követtek el, a jogsértés hiánya okán pedig bírsággal nem marasztalhatók. Kifejtették, hogy az alperes az Áe. 26.§-ának /1/ bekezdését megsértve tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett eleget, megállapításait megfelelően nem bizonyította, határozatát az Áe. 43.§-ának /1/ bekezdés c) pontjában foglaltakkal ellentétben megfelelő módon részletesen nem indokolta meg. A releváns piac meghatározásában tévedett, nem megfelelően vizsgálta áremelési gyakorlataikat, árcsökkenési eljárásaikat, azt, hogy a vitatott áremelés kapcsán semmilyen versenyt korlátozó, vagy versenyt torzító hatás a piacon nem jelent meg. Az alperes nem megfelelően értékelt a piacot, a multiplex üzemeltetők költségstruktúráját, a mozijegy áremelés háttérét, átlagos mértékeit, az áremelési kényszert, a jegyár emelkedések periodicitását, tévesen minősítette közvetett, illetve közvetlen bizonyítékoknak az általa bizonyítékként értékelteket, jogsértő és alaptalan tehát megállapítása a jegyáremelés minden egyes felperesnél mutatkozó előzményére, magára az áremelésre, annak következményére vonatkozóan. Az I.r. felperes álláspontja szerint nem lehetett árkartell résztvevője, mivel a Corvin moziban nem 100 Ft-tal emelte jegyárait, azaz nem valamennyi szolgáltatási egységében és nem azonos mértékben emelt árat. A II.r. felperes hangsúlyozta, hogy determinálta az áremelést a jegyárak feltorlódása, hogy az 1.000 Ft-os lélektani határt a piacvezető sem lépte át, a két nagy sikerű film egymás utáni premierje egyszeri alkalmat teremtett, amelyet nem lehetett büntetlenül elmulasztani. A III.r. és a IV.r. felperes szerint az alperesi bizonyítékok vélelmek csupán, amelyekre megállapításokat alapozni nem lehet. Vitatták az előterjesztett kifogásaikra adott hatósági válaszokat.

A felperesek álláspontja szerint a jogalapot nélkülöző szankció kiszabása önmagában jogsértő, annak mértéke pedig eltúlzott. A határozatból nem állapítható meg mindegyikükre lebontva, hogy az alperes mely tényeket, körülményeket értékelt, milyen súllyal a szankció mértéke meghatározása során.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartásával a keresetek elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának /1/ bekezdése alapján elutasította. Elsődlegesen azt állapította meg, hogy az alperes a piacot aggálymentesen és okszerűen határozta meg. A

felperesek elfogadták földrajzi piacként Budapest területét, és az elsőfokú bíróság osztotta az alperes azon álláspontját, miszerint a fővárosi multiplex mozikban szolgáltatott filmelőadások értékesítési piaca minősül az érintett árupiacnak, mert a multiplex mozik szolgáltatásainak nevesített jellemzői (a keresleti helyettesíthetőségre is figyelemmel): minőségük, áraik, teljesítési feltételeik és részben még a felhasználási céljuk is lényegesen eltérnek a többi mozitól.

Abban a kérdésben, hogy a felperesek egymással egyeztetve emelték-e áraikat az elsőfokú bíróság rögzítette, miszerint annak bizonyításához, hogy az egy időpontban megjelenő közel egységes áralkalmazás ésszerűen nem vezethető másra vissza, csak és kizárólag a versenytársak egyeztetésére, ekként a racionális, egymástól független párhuzamos magatartásokról minden indokolt kétséget kizáróan beszélni nem lehet, a meghatározott érintett piac viszonyaiból, struktúrájából, szerkezetéből, az áralku és árközlés normális és általános gyakorlatának feltárásból kell kiindulni, s annak elemzésével lehet okszerű következtetést levonni, figyelembe véve az egyéb beszerzett konkrét egyeztetésre utaló bizonyítékokat is.

Kiemelte, hogy a kevés piaci szereplő, a veszteséges működés, a költségszerkezet ismeretének kevésbé fontos volta, a kereslet jellemző árrugalmatlansága, és különösen a forgalmazók meghatározó piaci hatalma ugyan viszonylagos általános transzparenciát (piaci áttekinthetőséget) jelenthetne a piacon, azonban ezzel az általános következtetéssel szemben a lefolytatott bizonyítási eljárás során egyértelműen az derült ki, hogy a piaci szereplők önszabályozásából következőleg a mozik üzemeltetői és filmek forgalmazói között nem a jegyárak tekintetében folyik az áralku, hanem az összbevétel %-os megoszlása tekintetében. Nem vitás, hogy nem a forgalmazók határozzák meg a konkrét árakat, hanem az üzemeltetők, mégpedig nem áralku során, hanem kifejezett egyoldalú és végső soron a prolongációs értekezleten tett árközléseikkel.

A per adatai és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a II.r. felperes, mint forgalmazó a prolongációs értekezletig és az ott történt árközlésig nem ismerhette meg a III.r. és IV.r. felperes árait, ezzel ellentétes tényt III.r. és IV.r. felperes bizonyítási kötelezettsége ellenére nem bizonyított. Arról, hogy volt-e olyan piaci szereplő, aki tudhatott a másik áráról, az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a Skorpiókirály forgalmazói körébe - aki az órákra levonhatott releváns következtetéseket - egyik moziüzemeltető sem tartozott, azzal a felperesek előadásuk szerint kapcsolatban nem voltak. A Star Wars című film jegyelővételével kapcsolatos konkrét filmkölcsonzési tárgyalások nem voltak olyan stádiumban, hogy a II.r. felperes ismerhette volna a többiek

árait. Arra sem volt lehetőség, hogy a III.r. és IV.r. felperesek árait a többiek a prolongációs értekezleten ismerjék meg, és ahhoz igazodjanak, mivel a II.r. felperes már egy órával korábban „közölte” az árait III.r. és IV.r. felpereshez képest. Mindebből az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I.r. és II.r. felperes közt kimutatott egyeztetés nem volt független a III.r. és IV.r. felperes áraitól, és I.r. és II.r. felperes árának piaci hatása sem lehetett volna III.r. és IV.r. felperessel való kapcsolatfelvétel nélkül.

Az elsőfokú bíróság szerint a konkrét perbeli esetben a piaci folyamatok nem voltak annyira transzparenssek, hogy a versenytársak biztosan tudhatták volna, vagy következtethettek volna a másik tervezett áremelésének mértékére. Ha elfogadható lenne, hogy az áremelés időpontja adott volt, akkor is a véletlen egybeesésen túlmenően ésszerű és racionális párhuzamos, független magatartás tényét alátámasztó magyarázatot kell találni arra, hogy miért pont 1.090 Ft-os csúcs jegyárakat alkalmaztak a felek. Erre azonban a felek elfogadható magyarázatot nem adtak.

Az elsőfokú bíróság kiemelte és hangsúlyozta, hogy a felek összehangolt magatartása nem a két film vetítésének első hetén elérhető extra árbevétel biztos megszerzésére irányult, hanem kizárólagosan arra, hogy magasabb árszínvonalat tudjanak biztosan elfogadtatni hosszú távon a fogyasztókkal, a folyamatos sikerfilm választék segítségével. Annak eldöntésekor, hogy a Skorpiókirály premierjekor lehetett csak a Star Wars című film árait is emelni, ekként a szokásos piaci gyakorlat (először a Westend moziban áremelés, majd az maga után húzta rá egy hétre a többi mozit, nem volt követhető, és ez volt-e akkora a kényszer, hogy a többi mozi árait ne csak hetekkel később, hanem inkább előre hozva szintén megemeljék, az elsőfokú bíróság azt vette figyelembe, hogy a hosszú távú mozi üzemeltetés szempontjából a többi piaci szereplő magatartásából levonhatóan nem az első heti extra árbevétel megszerzésében, hanem az egyre magasabb árszínvonal kialakításában voltak jobban érdekeltek a moziüzemeltetők. Önmagában tehát az első heti jegyárbevétel alkalmi elmaradása sokkal kisebb kényszer, mint az árszínvonal általános emelésének a kényszere - és erre a kisebb erejű piaci kényszerre a III.r. és IV.r. felperes minden mozijában egységes, nagymértékű áremelésének racionális magyarázatát nem alapozhatja. Helyesen járt el tehát az alperes akkor, amikor elemzése tárgyául lista árakat választott, és nem foglalkozott a különböző csúcsjegyárakat egyébként esetileg csökkentő kedvezményekkel, mert a magasabb árszínvonal elfogadtatása a listaárral történik. Ebből következik, hogy minden olyan érvelés alaptalan, amely az alperesen az árat nem emelő mozik és piaci szereplők motivációinak feltárását kéri számon. A határozat logikája ugyanis ellentmondásmentesen és racionális érveléssel bizonyítja azt a tételt, hogy a felperesek egymással összehangolták magatartásukat,

ehhez képest nem dönti meg ezt a logikai érvelést az a körülmény, hogy az más piaci eseményeket, jelenségeket önmagában nem magyaráz meg. Az mind a csúcsjegyárak, mind az egyéb árak tekintetében nagyfokú azonosságot, illetve harmóniát mutató áremelések, amelyekből csak a Corvin és a Pólus maradt ki (az Eurocenter az egyéb árak összehangolása miatt nem), csak egymással egyeztetve történhetett meg, melyre vonatkozó közvetett bizonyítéknak tekinthető az ártervezet és a tanúk által feltárt telefonbeszélgetés egyaránt. Ezen egyéb egyeztetésre utaló bizonyítékok elsősorban arra szolgáltatnak adatot, hogy a piaci szereplők egyike sem volt a többi piaci szereplő adatainak biztos birtokában, egyeztetés nélkül az áremelések egységes és nagyrészt azonos mértékre emelése önmagában a piac működéséből, transzparenciájából nem vezethető le.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperesek magatartásával, motivációjával, ekként a racionális és ésszerű magatartások lehetőségeivel kapcsolatos ítéleti értékelések nem szakértői kérdések, a felek részéről szakértői bizonyítási indítvány nem is volt.

Az elsőfokú bíróság megállapította még azt, hogy a Pólus mozi az áremelés időpontjában nem tatarozás alatt, hanem tatarozás előtt állt, illetve a közösségi joggyakorlattal nagyobb részt összhangban volt az alperes eljárása. Az alperes határozatában tévesen hivatkozott arra, hogy a kereslet rugalmatlansága erősítené az összehangolt magatartás szükségességét, éppen fordítva, az 1.000 Ft-os lélektani határ miatt a piaci szereplők által feltételezett keresleti ár rugalmasság hatott abba az irányba, hogy a piaci szereplők igyekeztek az áremelés kockázatát csökkenteni. A közvetett és közvetlen bizonyítékok fogalmát az alperes helytelenül használta, mivel mindegyik, alperes által feltárt bizonyíték az árak mértékére, megvalósítása és a piac szerkezete vonatkozásában csak közvetett bizonyíték volt. Az alperes határozatának indokolásában nem reagált érdemben kellően alátámasztva a felperesek azon felvetésére, hogy a 100 Ft-tal és nem egész számra történő emelés általános piaci gyakorlat. Az elsőfokú bíróság véleménye szerint az általa elvégzett pontosítás, továbbá az egyes téves alperesi következtetések a költségszerkezet és az ár viszonyában, illetve a következtetések le nem vonása, a 100 Ft-os emelésre hivatkozás cáfolatának hiánya összességében nem jelentette az indokolási kötelezettség olyan mértékű megsértését, amely a határozat hatályon kívül helyezését megalapozta volna. Az alperesi határozat hiányos kiadmányainak kézbesítése a per során a III.r. és IV.r. felperesek által sem vitatottan megfelelő formában pótolódott. A III.r. és IV.r. felperes első vizsgálati kifogását illetően az elsőfokú bíróság egyetértett azon alperesi érveléssel, hogy az elkésett, a második eljárási kifogással kapcsolatosan az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a felpereseket mint ellenérdekű feleket együttesen kellett volna a másik fél jelenlétében meghallgatni. Ezt a jogszabálysértést

azonban az elsőfokú bíróság a per során pótolta, az ügy érdemére vonatkozóan lefolytatott tanúmeghallgatásokkal orvosolta.

Az elsőfokú bíróság okszerűtlenséget a jogkövetkezmény alkalmazása kapcsán nem állapított meg. Álláspontja szerint az alperes a bíróság mértékének meghatározása során megfelelő körülményeket értékelt, a felperesek nem igazoltak olyan tényt vagy körülményt, amelyet az alperes a mérlegelés során ne vizsgált volna, figyelembe ne vett volna, ennek eredményeként a bíróság körében törvénysértést, jogsértést nem bizonyítottak.

A felperesek fellebbezéseikben az ítélet megváltoztatásával kereseti kérelmük teljesítését, illetve az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérték. Lényegében megismételték és fenntartották a kereseti kérelmükben foglaltakat, a közigazgatási eljárás és a per során általuk írásban és szóban előadottakat.

Álláspontjuk szerint tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy az alperes határozatát mind a jogsértés mind a jogkövetkezmény körében jogszerűnek ítélte meg, tévedett az események, a körülmények, a féli magatartások, a bizonyítékok értékelésében, azok jogi minősítésében, ezért megállapításai nem tény és jogszerűek. Határozott volt álláspontjuk, hogy jogsértést nem követtek el, és jogsértés hiányában jogkövetkezménnyel, bíróságszankcióval nem marasztalhatók.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A felperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott, a Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően valamennyi körülményt mérlegelve hozta meg döntését, amelyet megfelelő, módon indokolt is. A felperesek fellebbezésükben olyan konkrét, a mérlegelés okszerűségét cáfoló vagy jogszerűségét vitató indokot felhozni nem tudtak, amely az ítélet megváltoztatását megalapozná, olyan új tényt, vagy körülményt nem jelöltek meg, amely fellebbezésük kedvező elbírálását eredményezhetné.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi eljárás során tartott tárgyalásra vonatkozó felperesi kifogások nem foghatnak helyt. Az Áe. 36.§-ának (1) bekezdése szerint - amely alkalmazandó volt - a közigazgatási szerv tárgyalást tart, ha azt jogszabály előírja (pl. kisajátítás), vagy ha a tényállás tisztázása érdekében az eljárásban részt vevő személyek együttes meghallgatására szükség van. A Tpv. 74.§-ának (1) bekezdése szerint versenyfelügyeleti eljárásban a tárgyalás megtartása az ügyfelek együttes kérelmére, vagy valamennyi ügyfél egyetértésével mellőzhető. Az Áe. 36.§ (1) bekezdésének és a Tpv. 74.§-ának (1) bekezdése egybevetéséből az állapítható meg, hogy a felek együttes meghallgatásának kötelezettsége nem terhelte az alperest, csak a tárgyalás tartásának

kötelezettsége. A vizsgált magatartás körülményeinek tisztázása érdekében alkalmazott taktika - a felek nem együttes meghallgatása - nem tekinthető jogsértőnek, mivel az irattanulmányozás, betekintés joga a feleket megillette, így az eljárási cselekményen történekről tudomást szerezhettek.

A fellebbezésben foglaltakra utalással mutat rá a másodfokú bíróság, hogy az EGK Szerződés 85. Cikke (EK 81. Cikk) a kartellek általános tilalmát mondja ki, ahogyan a Tpv. is, vagyis egyaránt tilosa horizontális és a vertikális kartell. Az előbbiről akkor beszélünk, ha a megállapodás (összehangolt magatartás) versenytársak között jött létre, valósult meg. A Tpv. 11.§-ának /1/ bekezdése szerint tilosa vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A /2/ bekezdés a) pontja, alapján ez a tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására.

A Tpv. 11.§-ához fűzött törvényi indokolás szerint a vállalkozások közötti gazdasági együttműködés nem tiltott, amennyiben az a verseny tisztaságával és a fogyasztók érdekeivel nem ellentétes. A vállalkozások azonban a gazdasági verseny kényszerítő hatásainak elkerülése érdekében nem egyszer meg nem engedett eszközökhöz nyúlnak. Ilyennek minősíthető, amikor olyan megállapodást kötnek egymással, illetőleg megállapodás hiányában olyan összehangolt magatartást tanúsítanak, amelyek csak az ebben résztvevők számára biztosítanak előnyöket, a gazdasági versenyt kizárják vagy legalábbis korlátozzák, mindenképpen hátrányt okozva ezzel a fogyasztóknak. Az ilyen versenykorlátozó megállapodások a kartellek.

A kartellmagatartások (megállapodás, összehangolt magatartás, döntés) közül az összehangolt magatartás esetén a piac résztvevői egymásra tekintettel azonos piaci magatartást tanúsítanak, és az összehangolás révén kizárják a piaci magatartással kapcsolatos bizonytalanságot. A magatartások e tudatos összehangolására az érintettek közötti közvetlen kapcsolat hiányában is sor kerülhet, a lényeg az, hogy a versenytársak tudata találkozzék, azaz egymás magatartására tekintettel versenykorlátozóan alakítsák saját magatartásukat.

Az összehangolt magatartást el kell határolni a Tpv. által nem tiltott párhuzamos magatartástól. Párhuzamos magatartás esetén a piac résztvevői spontán azonos, vagy nagymértékben hasonló magatartást tanúsítanak, amelynek racionális oka van, és amelyre azonos hatásmechanizmus okából - például a nyersanyag világpiaci árváltozása, valuta leértékelése - kényszerülnek. Az azonos magatartás akkor bizonyítéka a kartellnak, ha a

„párhuzamos" magatartásra egyetlen ésszerű magyarázat a magatartás összehangolása, arra más elfogadható magyarázat nincs. Akkor bizonyított az összehangolt magatartás, ha összehangolás hiányában az adott magatartás racionális ok nélküli, a piac logikája által nem alátámasztott, életszerűden a létrejött állapot.

Az összehangolt magatartás megállapításához tehát ki kell zárni, hogy az adott magatartás mögött vagy valamely, mindegyik piaci szereplőt azonosan érintő és külső változásra adott objektíve azonos válasz - és kizárólag az - húzódik meg, vagy a piacvezető magatartásának követése áll.

A perben eldöntendő kérdés az volt, hogy a felperesek 2002. április 25-én úgy emelték-e áraikat, hogy magatartásukat az idézett törvényhelybe ütköző módon összehangolták vagy sem.

A Pp. 164.§-ának /1/ bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. A felperes köteles tehát a keresetét bizonyítani, az általa előtárt bizonyítékokat kell a bíróságnak a határozatban foglaltakkal ütköztetni, és a Pp. 2.§ának /1/ bekezdése illetve a Pp. 339.§-ának /1/ bekezdése alapján abban a kérdésben dönteni, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat jogszerű-e avagy sem.

A másodfokú bíróság megállapítása szerint nem volt vitatott a peres felek között, hogy a perbeli árupiac 2002. évben oligopol jellegű volt. Az oligopol piacon kevés számú nagy cég állítja elő ugyanazt a terméket, nyújt azonos szolgáltatást, a cégek között az ár, a minőség és a reklám területén folyik a verseny. Egyetértés volt abban is, hogy az oligopol piacon 2002-ben a részt vevő versenytársak közül a III.r. felperes domináns vállalat volt, és a felperesek 2002. április 25-i áremelése nem piacvezetőt követő magatartás volt. Nem volt vitatott azt sem, hogy az érintett árupiac nagymértékben átlátható, magasak a piacra lépési akadályok, a vállalkozások költségszerkezete hasonló, a kereslet árrugalmassága kicsi, a szolgáltatott termék homogén, a moziüzemeltetők veszteségminimilizáló magatartást folytatnak, hosszú távú stratégiájuk a jegyárak emelése.

Az alperes a felpereseknek a Tpv. 11.§-ába ütköző magatartására vonatkozóan közvetlen bizonyítékot (a felek által kidolgozott megállapodást) nem tárt fel. Annak a megállapításának, hogy „az eljárás alá vont vállalkozások 2002. április 25-i áremelésüket tiltott, összehangolt magatartással valósították meg, mert az áremelés lényeges elemeinek (tárgy, mérték, időpont) azonosságát, illetve nagyfokú harmóniáját mutató árjelenség nem az érintett piac törvényszerűségeiből kizárólag adódó következmény, azaz kifogásolhatatlan magatartás volt" közvetett bizonyítékként értékelte, hogy az áremelés

- 32 áradatot érintett,
 - napi, napszaki, kedvezményes árazonosságú és - egységesen 100 Ft mértékű volt,
 - a felperesek költségszerkezete hasonló, de üzemeltetési költségeik eltérő nagyságúak, - korábban árkövető magatartást folytattak de
 - 2002. április 25-én egyszerre emelték meg az áraikat,
 - a II.r. és a III.r. felperes vezetői a jövőbeni áremelésről telefonbeszélgetést folytattak.
- Nyomatékosan mutat rá a másodfokú bíróság, hogy közvetett bizonyítékok esetében a magatartásra vonatkozó ésszerű, a piac logikájának megfelelő választ a bizonyítékok körültkintő, különösen alapos mérlegelésével lehet megadni.

A felperesek 2002. április 25-i, alperes által értékelt piaci magatartásának legalább négy kiemelkedő eleme: az áremelés, annak azonos mértéke, azonos időpontja, és azonos filmhez: a Skorpiókirályhoz kapcsolása. A felperesek együttesen azt adták elő, hogy a Star Wars című film gyártója nem ajánlotta, hogy filmje forgalmazásakor a moziüzemeltetők áraikat megemeljék. A felperesek a Star Wars című filmre irányított áremelést ezért másik, a Skorpiókirály című filmnél vezették be.

A felpereseknek kétséget kizáróan azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy párhuzamos magatartásukat, és legalább annak mind a négy elemét (áremelés, annak azonos mértéke, azonos időpontja, azonos filmhez kapcsolása) a mindannyiukat (mindegyik piaci szereplőt) azonosan érintő, külső és objektíve azonos racionális ok váltotta ki.

A Fővárosi Ítéletábra álláspontja szerint a felperesek kétséget kizáróan nem bizonyították, hogy azonos magatartásuk, és annak minden egyes eleme mögött a mindegyiküket azonosan érintő és külső változásra adott objektíve azonos válasz állt. A felperesek kétséget kizáróan nem bizonyították, hogy

- mi volt az a mindegyiküknél azonos külső ok, ami a folyamatos áremelési kényszer folyamatában a 2002. évi áremelést költségeik eltérő nagyságrendje ellenére 100 Ft-tal április hónap 25-én spontán indukálta,
- mindegyikük miért 100 Ft-tal (nem kevesebbel és nem többel) emelte meg a j egyórait,
- mindegyikük miért a Star Wars jegyelővétel első napján (és nem előbb, vagy később egy héttel) emelte meg a jegyárait,
- mindegyikük miért a Skorpiókirály (és nem másik) film premierjéhez kötődően emelte meg árait.
- az alperes határozatában megjelölt bizonyítékok az összehangolt magatartást nem igazolják, azaz

a felperesek kétséget kizáróan nem bizonyították, hogy az oligopol piacon magatartásukban tapasztalt minden egyes elemet érintő azonosságok és egybeesések spontán párhuzamos, és nem összehangolt piaci magatartás eredményei.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az indokolásával, amely szerint a felperesek összehangolt magatartását nem teszi meg nem történetté az, hogy valamely moziikban nem, vagy kisebb mértékben emelték áraikat.

A másodfokú bírósága magyarországi multiplex piac, a felperesek piaci helyzete és magatartása összevetésével, a közigazgatási eljárás és a per teljes iratany, az eljárás során értékelt bizonyítékok alapján, figyelemmel arra, hogy a felperesek kétséget kizáróan párhuzamos magatartásuk racionális külső okát minden egyes elemében nem bizonyították, végkövetkeztetésként azt állapította meg, hogy az alperes a felpereseknek a Tpv. 11.§-ába ütköző 2002-ben megvalósított összehangolt piaci magatartását helytállóan állapította meg, amely objektíve alkalmas volt átmenetileg a verseny kizárására (vagy korlátozására), a felperesek azonos magatartásának egyetlen ésszerű magyarázata a magatartásuk összehangolása, arra más elfogadható magyarázat nincs. Az alperes határozata és az elsőfokú bíróság ítélete ezért az összehangolt magatartás megállapításának körében jogszerű volt.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a piac logikája, a gazdasági körülmények által indokolt spontán párhuzamos, azaz jogszerű magatartása perbeli esetben szóba sem jöhet. A felperesek egymásra tekintettel tanúsítottak azonos piaci magatartást (áremelést), amelyre tudatosan készültek, és amelynek körülményeit akarategységben alakították ki. Huzamos időn át készültek egy filmhez kapcsolódó (Star Wars) áremelésre, annak ellenzését követően az ajánlott három hetes jegyelővételi lehetőség kezdő napjára kitűzött azonos film (Skorpiókirály) bemutatójához kapcsolták azt az áremelést, amit a célzott filmhez kötni nem lehetett (azaz az amerikai gyártó ajánlását azonos módon kívánták leplezett módon kijátszani). A felperesek semmivel nem tudták magyarázni elfogadható módon, hogy mindannyian miért a perbeli magatartásfolyamatot tanúsították. A felperesek alappal nem hivatkozhatnak a piac objektív körülményeire magatartásuk jogszerűségének alátámasztására, mert azt huzamos időn át tanúsított, tudatos egyező akaratelhatározással maguk alakították ki. Az egymásra tekintettel huzamos időn át, tudatosan és akarategységben tanúsított kölcsönös magatartással kialakított „objektív” piaci körülmények között megvalósult azonos magatartás mellett a spontán párhuzamos (ezért jogszerű) magatartásról szó sem lehet. Azt pedig a felperesek lényegében nem is vitatták, hogy azt az objektív helyzetet, hogy csak és kizárólag 2002. április 25-én hajthatták végre eredményesen az. áremelést, maguk idézték elő, saját tudatos elhatározásukból.

A Tpvt. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit megsértő felperesekkel szemben az alperes jogszerűen szabott ki bírságot. A bírság mértékét a Tpvt.- 78.§-ának /3/ bekezdése szerint az eset összes körülményére tekintettel kell megállapítani. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bírság kiszabása körében az alperesi mérlegelés módját, és a szankcióösszegeket helytállóan és alaposan értékelt, a fellebbezés keretein belül az ítélet e részének megváltoztatására jogszerű mód nincs.

Mindezek folytán a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának /2/ bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy a Pp. 253.§-ának /3/ bekezdése alkalmazásával pontosította az önálló jogi személy III.r. és IV.r. felperes elsőfokú illeték és perköltség fizetési kötelezettségét.

A sikertelenül fellebbező felperesek a Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelesek az alperes másodfokú perköltsége megfizetésére, valamint a 6/1986.(VL26.)IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdésében foglaltak alapján kötelesek a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2006. évi április hó 26. napján